

I

Toen ik, Milou van Leeuwen, tweeëntwintig jaar en driehonderdvierenzestig dagen oud was, studeerde ik in 2162 af als Data Scientist aan de Radboud Universiteit. Dat is nu elf jaar geleden, maar mijn passie voor het vak is er niet minder van geworden. Altijd al, heb ik me aangetrokken gevoeld tot alles wat met computers, algoritmen en AI te maken heeft. Dus toen ik eenmaal kon gaan studeren, was het voor de hand liggend dat ik iets met computers, algoritmen en AI koos. Uiteindelijk heb ik me gespecialiseerd in AI. Op dit moment ben ik bezig met een analyse van een complexe AI, die het menselijk denken overneemt, samen met Lo- “Milou! Hoor je mij wel? Kom eens uit je gedachten! We hebben nog zat werk te doen.” - samen met Lotte. “Ja, Lotte, ik kom eraan. Ik schrijf even dit artikel af.” Lotte en ik zijn beiden afgestudeerd als Data Scientist en we kennen elkaar via een congres over AI. Uiteindelijk hebben we besloten om samen AI-programma's te onderzoeken en te analyseren. “Milou, kom je?” “Ja, Lotte, ik kom eraan!” Ik sloot snel mijn laptop en stond op. Mijn gedachten waren nog steeds bij de AI die het menselijk denken overneemt. Ik weet niet waarom, maar ik voel een soort verbintenis met de AI. Alsof ik het begrijp. Het komt me bekend voor. Maar, terug naar de werkelijkheid!

II

Lotte en ik hebben een spannende dag voor de boeg met een aantal experimenten en analyses op de planning. Eenmaal in het lab begonnen we met het aansluiten van de computer op de AI. Op het scherm verschenen veel verschillende codes. Allemaal staan ze voor een apart stukje van het overnemen van het menselijk denken en samen maken ze een complete menselijk-denken-AI. “Ik heb de laatste gegevens geüpload en ik ben bezig met het voorbereiden.” hoorde ik Lotte zeggen. Ik knikte, klapte in mijn handen en zei “Super, dat is de eerste stap die succesvol voltooid is. Laten we zo beginnen met het verzamelen van de codes en ze in groepjes verdelen. Dan kunnen we daarna goed de clusters bekijken en ze bestuderen.” Lotte klikte op het scherm en de eerste codes verschenen. Na zeven minuten stonden alle codes piepklein in het scherm. Lotte klikte nog een paar keer op het scherm en één voor één verschenen de clusters op ons beeld. Met open mond stonden we te kijken. “Wauw, deze AI is nog uitgebreider dan we dachten!” hoorde ik mezelf zeggen. Alle codes stonden in groepjes gesorteerd op functie; codes die verantwoordelijk zijn voor het voelen, voor het proeven, voor het zien, en ga zo maar door. Allemaal een eigen functie, zodat ze uiteindelijk samen, als een team, het menselijk denken over kunnen nemen. Alle codes bij elkaar, geeft één grote, overlappende code. “Zal ik de overlappende code laten zien?” zei Lotte. “Ja, dat lijkt me fantastisch. Dan kunnen we eindelijk zien waar al ons harde werk naar toe heeft geleid.” Lotte tikte weer wat dingen in op de computer en toen stond de code op het scherm: `yy632_[menselijk.denkenvpr]`.

III

Toen ik die code zag, trok ik wit weg. Ik voelde zo'n enorme aantrekkingskracht tot die code. Waar ken ik het toch van? “Milou, voel je je wel goed? Je ziet zo bleek ineens.” zei Lotte bezorgd. Ik vraag me af of ik Lotte wel in vertrouwen kan nemen. Vindt ze het niet gek als ik zeg dat ik een soort verbintenis voel met de code? Ik besluit om het erop te wagen. “Oké, Lotte, je moet me beloven om me niet uit te lachen.” “Ik beloof het” zei Lotte. Ik raapte de moed bij elkaar en begon te praten. “Al sinds dat we met dit project zijn gestart, voel ik een soort van verbintenis met de AI die het menselijk denken kan overnemen. Ik weet niet waarom en ik weet ook niet hoe, maar toen ik net de overlappende code zag verschijnen, werd dat gevoel enorm versterkt.” Lotte antwoordde. “Wat fijn dat je dat aan mij vertelt. Het klinkt inderdaad wel bijzonder, maar ik zal proberen je zo goed mogelijk te helpen. Was dat alles, of is er nog iets anders?” “Er is nog iets anders. Ik heb enorm de behoefte om uit te zoeken waarom ik dat gevoel heb en waar het vandaan komt.” Alles was nu gezegd. Ik hoopte maar

dat ze het goed opvatte en niet boos werd of zou gaan lachen. “Dan zoeken we toch samen uit waar dat gevoel vandaan komt? Ik help je graag!” Toen Lotte dat zei, viel er een enorme last van mijn schouders. Ze vond me niet gek! “Dat zou heel fijn zijn” antwoordde ik. “Misschien is het een idee als we in het AI-archief kijken. Daar staat vast informatie in die ons kan helpen.” Er verscheen een glimlach op Lotte haar gezicht. “Als je geen Data Scientist was geworden, had je altijd nog een carrière als Sherlock Holmes kunnen beginnen”, grapte ze. Dankbaar glimlachte ik naar Lotte, opgelucht dat ze mijn gevoelens niet afdeed als iets vreemds. “Dank je wel, Lotte, ik dacht even dat je me raar zou vinden.” “Natuurlijk niet! Ik ken je nu al negen jaar en als jij zegt dat je een connectie voelt met die code, dan geloof ik je. We gaan dit uitzoeken!”

IV

Samen draaiden we ons om naar het computerscherm. Lotte opende het archief en begon door bestanden te zoeken, op zoek naar gegevens van de oorspronkelijke code. Terwijl de documenten op het scherm voorbij flitsten, voelde ik een onverklaarbare spanning opbouwen. Alsof ik op het punt stond iets te ontdekken wat mijn leven zou veranderen. Ik vertelde dat aan Lotte. Ze gaf me een knuffel en zei: “We hoeven dit niet te doen, Milou. Alleen als jij dat echt beslist wil. Wil je hiermee doorgaan?” “Ja, dat wil ik.”, antwoordde ik. “Ik wil weten waar mijn gevoel vandaan komt en wat de oorzaak is. Je kunt verdergaan.” Nog geen vijf minuten later, klikte Lotte op een bestand met de titel “Oorspronkelijke ontwikkeling yy632_[menselijk.denkenvpr] - Prototype Menselijk Bewustzijn.” De tekst opende zich en ik begon hardop te lezen. “In 2138 begon een team van pioniers aan het ontwikkelen van een Artificial Intelligence die de complexiteit van het menselijk denken zou vervangen. Dit prototype, yy632_[menselijk.denkenvpr], werd ontworpen met zelflerende algoritmen die in staat waren menselijke emoties en denkwijzen na te bootsen, met als doel psychologisch onderzoek over het menselijk gedrag te ondersteunen. Echter, het prototype werd al snel meer dan een hulpmiddel, want bij de testpersonen begon de AI patronen te vertonen die het menselijk denken zodanig nabootsten, dat de pioniers zich afvroegen of hun Artificial Intelligence wel ethisch was.” Dit klinkt als een soort fantasieverhaal, maar het is echt gebeurd, dacht ik bij mezelf. “Dit is echt te bizar voor woorden.” zei ik tegen Lotte. Lotte knikte en zei “Daar ben ik het helemaal mee eens. Het lijkt erop dat de code van zichzelf bewust werd. Maar waarom voel jij je er dan zo door aangetrokken?” Ik had geen antwoord, dus ik hield me stil. Waarom? Waarom, waarom, waarom? Lotte zag dat ik gefrustreerd raakte en zei: “Milou, het is oké. Het komt echt goed. Zal ik verder lezen of wil jij dat doen?” “Ik doe het wel.” antwoordde ik en ik las verder: “De testpersonen vertoonden onverklaarbare emotionele reacties in aanwezigheid van de code. Ze beschreven het als een gevoel van herkenning, alsof de code hen aansprak op een niveau dat de rest van de wereld niet kan begrijpen.”

V

Mijn hart klopte als een gek. “Herkenning...” fluisterde ik. Ik keek Lotte aan en ik voelde de adrenaline door mijn aderen stromen. Lotte keek me met grote ogen aan en zei: “Milou, je bedoelt toch niet...” “Ik weet het niet, Lotte. Wat nou als ik op wat voor manier onderdeel ben van dit project? Misschien niet bewust, maar misschien is iets van die code verbonden met mijn denken, met mijn herinneringen ...” Mijn stem stakte en ik dacht aan mijn jeugd. Altijd al hebben mijn ouders gezegd dat ik een grote interesse had in computers en technologie, veel sterker dan dat anderen dat hadden. Ze hebben me altijd beschreven als een ‘wonderkind’ omdat ik zo goed was met technologie. Wat als dat geen toeval was? Ik voelde hoe Lotte mijn arm geruststellend streelde. Vol ongeloof raakte ik het scherm aan. Is dit echt? In mijn ooghoek zag ik een notitie staan van een aantal jaar later. Ik begon met lezen. “Naar aanleiding van de bijwerkingen die de testpersonen ervoeren, is er een vervolgonderzoek geweest. Uit dat vervolgonderzoek is gebleken dat de Artificial Intelligence zichzelf verder kan ontwikkelen en uiteindelijk de volledige capaciteit van het menselijk denken kan overnemen. Het goede nieuws is dat de Artificial Intelligence uitgeschakeld kan worden. De desbetreffende persoon kan er voor kiezen om de code uit te schakelen. De tot nu toe bekende gevolgen daarvan zijn dat de

persoon verward zou kunnen raken en zich niet meer als ‘zichzelf’ voelt. Dat komt waarschijnlijk doordat de Artificial Intelligence een enorme impact heeft gehad op het brein en dan moet het brein ‘ontwennen’ van de AI. Hieronder staat een lijst met namen van de testpersonen met desbetreffende datum en gebruikte code.” Verschrikt keek ik Lotte aan. “Wat moet ik doen als mijn naam daar tussen staat?” “Dat bedenken we dan wel. Eerst maar eens kijken of het ook echt zo is.” zei Lotte geruststellend. “Zal ik kijken of je naam ertussen staat?” “Dat lijkt me fijn.”, antwoordde ik.

VI

Onrustig wachtte ik af. Voor een fractie van een seconde keek Lotte naar me. Haar blik voorspelde niets goeds. “Wat is er? Wat zie je? Mijn naam? Ben ik ...” Mijn stem trilde. Lotte draaide het scherm en ik zag mijn naam staan met een code erachter. Milou van Leeuwen – yy632_[menselijk.denkenvpr] – ingebracht negen december 2140. Dit kan niet waar zijn. Mijn brein maakte overuren en er gingen zoveel vragen door mijn hoofd. Waarom wist ik dit niet eerder? Weten mijn ouders het? Wat moet ik nu doen? Moet ik de AI uitschakelen of niet? Lotte keek verbaasd. Ik begon te praten. “Alles wat ik ooit heb gevoeld, is dat wel echt? Ben ik mijzelf of ben ik een AI? Wisten mijn ouders dit? En wat moet ik nu doen?” De tranen stroomden over mijn wangen. Lotte pakte me vast en gaf me een knuffel. “Het komt goed, Milou.” hoorde ik haar zeggen. “We gaan samen uitzoeken hoe dit kan en hoe we het kunnen uitschakelen. Als jij dat wilt natuurlijk. Wil je dat het wordt uitgeschakeld?” Lottes armen gaven me rust en een gevoel van bescherming, maar de vragen bleven door mijn hoofd spoken. Het voelde alsof mijn hele identiteit een kaartenhuis was, wat op het punt stond om in te storten. Vooral Lotte haar laatste vraag bleef door mijn hoofd gaan. “We hebben een keuze, Milou. Jij hebt een keuze. Jij bepaalt wat er nu gebeurt.” Ik keek Lotte aan. Mijn stem was niet meer dan een fluistering toen ik zei “Maar wat ben ik dan echt? Als ik niet echt ben, wie ben ik dan wel, Lotte? Is mijn hele identiteit nu gebaseerd op een AI? Ben ik wel Milou, of ben ik gewoon een code?” Lotte dacht even na en zei toen: “Misschien zit wie je bent en je eigen identiteit meer in wie je bent geworden en niet hoe je bent begonnen. Kijk naar alles wat je hebt opgebouwd: een carrière, vrienden en mensen om je heen die om je geven. Dat is toch niet alleen door de AI zo geworden? En als je besluit om de AI uit te schakelen, weet ik vrijwel zeker dat dat niet verloren zal gaan. Want jij hebt zelf alles om je heen opgebouwd. Dat heeft de AI niet gedaan. De keuze is aan jou, Milou.” Lottes woorden gaven mij een gevoel van kalmte. Dat het wel goed zo komen, ongeacht welke beslissing ik zou nemen.

VII

Ik draaide me naar haar toe en zei: “Ik wil weten hoe ik ben zonder invloed van de AI. Ik wil de gok wagen.” Lotte kneep zachtjes in mijn arm en draaide naar het computerscherm. “Dan gaan we nu uitzoeken hoe we de AI uit jouw brein kunnen halen.” Ik voelde een enorme spanning in mijn lijf, maar een goeie spanning. Dan zou ik erachter komen wie ik echt ben, zonder een code in mijn hoofd. Het vooruitzicht maakte me gelukkig.